

..... [p1]

+

Brugge, 8 nov. 71.

[Eerweerde Heer]¹ en vriend,

Ik kom u wat opwinden.

Dezelfde questie van onzen schrijfrant hebben wij zelve op het tapijt gebracht over eenige dagen in de laatste vergadering R. d. H.²

Maandag zijn wij bijeen gekomen Debo, Busschaert en ik. Na alles wel overleid te hebben, zijn wij alle drie van gedacht gebleven dat er niets te veranderen en valt, 't en zij al dat den patois geriekt. Kloekmoedig dan westvlaamsch geschreven. Wij komen meer en meer op. R. d. H. wint overal goede vrienden, en, als wij abonnés verliezen, 't zijn meest altijd menschen die geen of bijkan geen onderwijs ontvangen en hebben; daar de nieuwe inschrijvers eenen naam hebben in de wetenschap en in de Schoone Kunsten. Onze bibl.³ trekt goed, 950 Tillos zijn verkocht in 9 maanden tijd

..... [p2]

2500 H. Herte in twee maanden tijd; 1500 Jan Onraedt, in twee jaar; 450 Veurnes' beschermh. in een jaar en drie maanden. - De 1000 Kruisreliquien zijn verre geschoven, en de dolaards schijnen goeden gang te zullen nemen.

.....

- 1 De adressant is niet Guido Gezelle. Mogelijk wordt hier verwezen naar Karel Callebert, die vanaf medio 1870 betrokken was bij de redactie van *Rond den Heerd*, nadat Guido Gezelle door ziekte terugtrad. Mgr. Antoon Wemaer informeerde bij Gezelle naar betrouwbare medewerkers die konden helpen het tijdschrift voort te zetten. Gezelle noemde daarbij Ernest Rembry, Karel Callebert en Leopold Slosse. Op 21 juli 1870 verzocht Mgr. Wemaer hen om, waar mogelijk, Gezelle te ondersteunen en zo *Rond den Heerd* voort te zetten.
- 2 Nadat Guido Gezelle ziek werd in de zomer van 1870, werd rond 21 juli van dat jaar een redactieraad geïnstalleerd die hem moest bijstaan bij het opstellen van *Rond den Heerd*. Vanaf 2 december 1871, met de ingang van de zevende jaargang, werd Adolf Duclos hoofdredacteur van het weekblad.
- 3 *Bibliotheke Rond den Heerd*: een aparte publicatiereeks van boeken in de marge en vaak overgedrukt van het tijdschrift *Rond den Heerd*.

Als ik laatst te Rousselaere geweest hebbe, betoogden mij de Heeren De Poorter, van Zielegthem en Deprez vele genegenheid voor onze werkzaamheden; M. Rufin Delbare en sprak geen 't minste woord dat zou kunnen doen gelooven dat hij R. d. H. kwaad wilt, en M. Demonie, deelt van onze boeken uit in de prijsdeeling van de zondagscholen. -

Hier, Z. H. de bisschop komt mij eene goedkeuring te geven voor eene nieuwe uitgave van den dagboek der Heiligen van De Corte, waarin hij de slepende e gebruikt en het negatief en.⁴

..... [p3]

Mgr. Wemaer en mgr Bruneel zeiden mij nog beiden, over 14 dagen, dat wij hier moeten ons vlaamsch schrijven, en geen vreemde tale die 't volk gewoon zou maken aan het lezen van slechte hollandsche boeken.

Man van kleen geloove!!!

Leest Vondel's Inleiding tot de dichtkunst die uitgegeven is over eenige weken door Pieter Busschaert, en zegt mij alsdan hoevele onze schrijfrant verschilt met dezen van den grooten dichter?

En gij zegt mij: "als ik zie hoe weinig wij in getal zijn om onze schrijfwijze te doen doordringen"

Wij zijn zoodanig weinig, dat er bijkan niemand meer en is in Vlaanderen, die niet iets aangenomen en heeft van onze schrijfwijze: 't Is 20 jaar dat Gezelle zijne dichtoefeningen uitgaf,⁵ en ziet wat al weg afgeleid is. Reeds eene geheele bibliotheke westvlaamsche boeken, en een zoo prachtig [*Westvlaamsch*] woordenboek

..... [p4]

dat de hollanders zoo hooge schatten, zoo te zien is in den laatsten N^o van de toekomst,⁶ De Vries, in zijn nederlandsch woordenboek citeert de Bo:

.....

4 De tweede - hertaalde - editie verscheen in 1872 bij Vandenberghe-Denaux te Brugge.

5 *Dichtoefeningen* werd in 1858 uitgegeven, geen twintig maar dertien jaar eerder.

6 In het novembernummer stond een lovende boekbespreking door J.H. Van Dale over het 'Westvlaamsch Idioticon' van L.L. De Bo, dat vanaf augustus 1870 deelsgewijs uitkwam. (De Toekomst: 5 (november 1871) 11, p.507-508).

't Vlaamsch moet classiek zijn, ja, 1° in de classen. Immers de jongers en weten niet genoeg om zelve te oordeelen wat zij mogen, en wat zij niet en mogen schrijven. Gaf men hun een stapken, zij zouden eenen geheelen kilometer pakken. Zij en weten geen verschil te maken tusschen dialect en patois, en liet men hun dialect schrijven, zij zouden allicht zoo leege zijn als 't jaar 30.

2° classiek, in den zin dat men de taalwetten moet onderhouden. Daarin zijn wij nu en dan wat ten achteren gebleven: maar ik ben ferme van gedacht op mijn zelve te waken. taalwetten dat moet op onze vane staan; dat en wilt niet zeggen dat wij onze

..... [p5].....

..... 2/.....

nekke moeten buigen onder al dat er in 't gedacht komt van den eersten den gereedsten, die eene zoo gezeide spraak-kunste (waar alles in is 't en zij sprake en kunste) te maken.

Wij en moeten niet schrijven zoo men spreekt. Dat is een axioma van studenten die wilden Gezelle navolgen en hem niet en verstonden; maar wij moeten de sprake voor steun nemen van de tale, waarop zij de voorhand heeft in den tijd. Sprake is voer schrijven - de schrijftale steunt op de sprake. Wij moeten de sprake zuiveren; uit de sprake de elementen nemen van onzen schrijfstijl, dat is de waarheid; maar wij en moeten noch en mogen niet schrijven zoo men spreekt.

Immers:

Er is en er moet eene litteraire tale zijn.

Dat is zeker en vaste. Wij verschillen met onze tegenstre-

..... [p6].....

vers hierin, dat wij sommige vormen aanveerden, die ons westvlaamsch eigen zijn, en die voortijds door Vondel en door al de groote schrijvers gebezigd wierden; die in Belgenland in 't gebruik bleeven tot in 1816 - ziet de affichen van de goddelijke diensten tot dit jaar toe. -

maar dit verschil en is geen grondverschil.

het grondverschil is dat onze wending⁷ de zelfste niet en is als de Hollandsche; immers gelijk de Hollandsche de duitsche niet en is, enz.

Nogtans, op voorwendsel van onze wending te nemen, en mogen wij onzen stijl niet slepende maken, zoo wij ongelukkiglijk het somtijds gedaan hebben. Wij moeten zien en zorgen dat onze schrijfwijze statig weze en

..... [p7].....

vaste zonder daarom hard en onhoorlijk te worden.

Wij hebben ook nog iets te antwoorden aan die tegen R. d. H. spreken. 't Is dat sommige medewerkers niet genoegzaam t'huis en zijn in 't vlaamsch; ik moet hunne mededeelingen straf corrigeeren, en daar blijven altijd fouten van stijl in, die ik al zoo wel als de puristen zou willen niet tegenkomen.

tut! tut! tut!

Voortdoen, jongen; 't is voor 't goed.

Toegenegen in [*Christo*]

Ad. D [*presbyter*]

Dank over uwe zende⁸ 't smaakt naar den trog

om nog. –

.....

7 Adolf Duclos gebruikt het begrip '(west-vlaamsche) wending' om te verwijzen naar hoe een talige traditie tot uiting komt in uitdrukkingen, zegswijzen en formuleringen (Frans: 'la tournure de phrase'). Die is voor hem nauw verweven met de manier van denken en identiteit van spreker of schrijver. Guido Gezelle vreest dat Duclos hiermee taalpolitiek bedoelt, in de zin van 'West-Vlaamse beweging' (Frans: 'mouvement').

8 Mogelijk verwijst dit naar de bijdrage van Karel Callebert in *Rond den Heerd*: K.C., Te lucis ante terminum. In: *Rond den Heerd*: 6 (11 november 1871) 51, p.408.

Briefbeschrijving

Verzender	[Duclos, Adolf Juliaan]
Ontvanger	[Callebert, Karel Bernard??]
Verzendingsdatum	08/11/1871
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Identificatie van adressaat (G. G.) door P. A. is fout vermoedelijk Karel Callbert (betrokken bij verderzetting RdH); adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.
Annotatie	Identificatie van adressaat (G. G.) door P. A. is fout vermoedelijk Karel Callbert (betrokken bij verderzetting RdH); adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 dubbele vellen, 212 mm x 135 mm papier, wit, vierkant geruit papiersoort: 7 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.); idem linksboven: aan ? (potlood); op zijde 8 rechtsonder in de zijrand: tale (inkt, verticaal)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	4926
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11255

Inhoud

Incipit	Ik kom u wat opwinden.
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	08/11/1871, Brugge, [Adolf Juliaan Duclos] aan [Karel Bernard Callebert ?]
Editeur	Koen Calis; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
